

POGAJ BÓH

ČASOPIS EVANGELSKICH SERBOŮ

4. číslo · ISSN 0032-4132

Budyšin, apryl 1982

Lětnik 32

Hrono za měsac apryl:

Hlej sym či prikazať, zo by ty kruty a dobreje mysle byť.

(Jozua 1,9)

Ważny je to prikaz. Bóh so wobroči z tutym žadanjom na wjele ludźi: na chorych a wosamoćenych, na tych, kiž so wot čémnych mysłow nadběhuja a kiž maja strach před nowym žiwjenskim wotrězkom, na tych, kiž pod tym čerpja, zo wopačne kompromisy činja. Bóh nas napomina, zo bychmy krući wostali a dobreje mysle byli.

Kruće stać – to je kaž štom z hlubokimi korjenjemi. Tajki štom so nikomu njekloni. Žadyn wichor jon spowalić njemóže. Zo bychmy tak kruće stali, je prikaz Boži. Dyrbimy swojim idealam swěrní wostać a wotpokazać wopačne kompromisy, tež hdyž z toho žadyn wužitk nimamy. Drje kóždy je hižo nazhonił, zo wuznaće ke křesćanstwu lute lěpšiny njepřinjesu, ale zo sej nawopak wěra hustohdy wopory žada. Wutroba slabeho čłowjeka so z wětrom wjerći, a wětry, kiž přez naše žiwjenje wěja, su wšelake: priwatny měr, ideologija derjeměća a wosobinskeho luksusa, kariera, powołanska perspektiwa džěci. Žana wjertawka w tutych wětrach być sej Bóh wot nas žada.

Dale wupraji hrono: Wostań dobreje mysle! Pesimizm njeje křesćanski! Wosebje chcemy spominać na chorych a wosamoćenych, dokelž čémne mysle jich bóle hač druhich přescěhuja. Myslu tu na stareho muža, kotremuž běše hižo někotre lěta žona wumřěła. Džěci bydla daloko wot njeho we wulkoměšće a jeho hdys a hdys wopytaja. Najnužniše džěła w domjacnosći zastara přečelna susodka. Jěre mysle měješe tutón starc. Skoržeše wjele. Swarješe na wjedro a na džensnišu młodžinu. A na njeporjadk we wsy. Jenož swoje wowcy měješe rady.

Stóž je dobreje mysle, ma dowěru k čłowjekam pódla sebje. Nima kóždeho za złeho. Wón ma nadžiju na přichod. Nam křesćanam Bóh prikaza, dobreje mysle być. Tola prašam so, hač bych móhl wonemu mužej pomhać, hdyž bych jemu prajił: „Bóh tebi prikaza, kruty a dobreje mysle być?“ Myslu sej, zo nic. Nichtó tola njemóže druhemu nowe mysle a kruty charakter prikazać. Pomhać móžemy snadž z tym, zo jemu poskićimy nowe kontakty. To je wažny nadawk za naše wosady. Tam nazhoni: Ja njesteju sam ze swojimi problema-mi. Snadž wón dožiwi tu krutu zhromadnosć, bjez kotrejež njemóže nichtó kruty a dobreje mysle być.

Zawěsće je tež derje, hdyž naše hrono njewukładujemy jako prikaz „Ty dyrbiš...“, ale hdyž je zrozumimy jako přilubjenje „Ty směš kruty a dobreje mysle być!“ Njetřebamy hižo strachowćiwi a slabi być: „Njeboj so a njestrož so, přetož Knjěz, twój Bóh, je z tobu we

wšitkim, štož ty činiš.“ Tak čitamy w bibliji blisko našeho hrona. Mamy jednoho, kiž přeco pola nas wostanje. Bóh nas njewopuští. Na tutym zakładze směmy być krući a dobreje mysle.

Jan Malink

Wójske jutry

Z Londona mi mój luby přečel pisa, z kotrymž běch před wjace hač polsta lěta šulski towarš. Z wulkeho pólskeho města bě k nam přišoł – z němskim mjenom, z němskeje swójby. Wězo rěčeše runje tak derje pólsce kaž němsce. Jeho přečeljo a přečelki w dalokej domiznje běchu lute pólske džěci. Stara Marcinjaczka, jeho pěstońča, bě jeho wobdawała ze wšej starosćiweje lubosću. W pólskej rěči jeho powučowaše a, bě-li nuzne, tež tróstowaše.

Hdyž bě tehdom před nimale 60 lěta naš sobušuler do našeje rjadownje přišoł, doby sebi hnydom našu wutrobnu přichilenosć ze swojim wjesolym, dobroćiwym a sprawnym wašnjom.

Před sobu mam jeho wobraz. Čežko w nadobnym starcu spóznamam něhdyšeho hibićiweho, pryzlateho hólca. Bjez džiwa wšak! Dothe lětdžesatki su so mjeztym minyle. Jenož jónkróć w lěće 1970 běchmój w Budyšinje móhloj hromadže porěčeć. Njezapomnite zetkanje!

Wobaj běchmój so zestariłoj a wjele nazhoniłoj. Wón běše dyrbjal češi puć přez žiwjenje hić. Najwjetšu zrudobu přijnese jemu lěto 1939, kotruž hač do džensnišeho přewinył njeje. Němske wójsko začahny z mordowanjom a tysacorymi křiwdami do Pólskeje. Wón ze swojim němskim mjenom z němskeje swójby ale z pólskej wutrobu dyrbbeše so rozsudzić mjez woběmaj narodomaj. A wón je so woblekl němsku uniformu. Jeho přerada jeho wot přenjeho wokomika sem čwěluje.

Jutry 1943 bě jako němski wojak w ruskim kraju. Daloko zady fronty so spřečeli z ruskim wjesnym ludom. Wosebje z jedneje starej burowku měješe dobry kontakt. Hdyž z njeje rěčeše, bě jemu kaž by w ewangeliju čitał abo w někajkej dobrej filozofiskej knize. Sobotu do jutrow přińdže tuta staruška bojazna k njemu a prošeše wo swěčki, zo bychu móhli swjatočnje w jutrownej nocy so modlić před wobswećenymi wobrazami swjatyh. Swěčkow pak njemějachu. Mój přečel rady wupomha. Hdyž běše w nocy na straži, pohlada skradžu přez škalobu do jstwy a widžeše muskich klečo před ikonami. Radostne spokojenje začahny do jeho duše.

Hdyž rano chětro pozdže wotući na swojej ławce mjez blidom a scěnu, so njemało spodžiwa: Jeho blido bě z ru-

Naši serbscy katolscy bratřa we wěrje noša kóždolětnje na tute wažnje poselstwo wo dobyću žiwjenja nad smjerću do swěta

bom swjedzence kryte. Chlěb, jejka, někotre ruske jědže a škleńca mlōka stejē na blidze. Pŕi wšej swojej chudobje chychu jemu swoju džakownosć poka-
zac. Bōrže na to zetka žonu, kotraž jeho pobožnje z jutrownym powitanjom postrowi: Chrystus woskres! (Chrystus je stany!) Won njemōžeše hinak a ju wobjima. Wona jemu šeptny: „Mōj syno!“ Mōj pŕečel zakusowaše zuby, zo njeby pŕemōženy plakał.

Hdyž budžeš tutōn „Pomhaj Bōh“ w Jendzelskej čitač, budž, luby bratŕe we wěrje, wot nas Serbow lubje strowjeni. My so z Tobu wjeselimy, zo sy w nječōwskim času so wopokazač mōhl jako dušny čłowjek.

Twōj Gerhard Wirth

Senior Křescan Pawol Lanštjāk džewjećdzesatlětny

W mēsacu mērcu woswječi swoje 90. narodniny zaslužbny pŕečel Łužiskich Serbow, wuznamna česka ekumeniska wosobina, bratr senior K. P. Lanštjāk!

Dołhi rjad lět jězdzeše wōn do Łužicy, wobdželeše so na Serbskim ewangeliskim cyrkwiskim dnju a na wšē wašnja pomhaše Serbam, wosebje studentam, kotřiž studowachu na Praskich šulach.

Z korynjemi svojego rodu pochadža ze Słowakskeje, hdžež bě jeho džed wikar znateho pŕečela Słowjanstwa J. Kollāra. Po wowce čēze w jeho žilach skōńčne tež lužiskoserbska kŕej.

W ČSSR je wōn znaty jako propagator najmjeńšeho słowjanskeho naroda — Łužiskich Serbow —, wo kotrychž je džeržal jara wjele pŕednoškow we wšēlakich wosadach najskerje wšēch ewangeliskich cyrkwjow. Někotre lēta bě wōn pŕedsyda sekcije za studij lužiskoserbskeje kultury pŕi Zhromadženstwje narodneho muzeja w Praze. Tute zhromadženstwo je na wosebitym wječoru w februaru spominało na jubilej svojego wuznamneho čōna.

Bratr Lanštjāk je stał pŕi kolebce Kostniškeje jednoty, zwjazka českosłowaskich ewangeliskich křescanow w Praze, w kotrymž je wukonjal wodžace funkcie. Na jeho iniciatiwu je so pŕi tutej kooperaciji založila wosebita słowjanska sekcija, kotraž pěstuje pŕečelske styki z ewangeliskimi křescanami słowjanskich narodow.

Do wušeho zwiska ze Serbami je bratr Lanštjāk pŕišoł za čas svojego studija w Lipsku na uniwersiće, hdžež běše pŕečel B. Dobruckeho. Dobrucky pŕeprosy svojego kolegu do Łužicy. Tu zezna so z Markom Smolerjom a druhimi wuznamnymi wosobinami serbskeho luda. Wot toho časa je wōn wudžeržował stajne styki z Łužicu.

Jara husto je so na stronach „Pomhaj Bōh“ pokazalo jeho mjeno a tež wobraz bratra Lanštjāka.

A džensa spominamy z česčownosću na njeho a pŕejemy jemu mnoho Božeje lubosće a žohnowanja! M. H.

Ochranowska mysl 250 lět

1732—1982

Jako bēchu w lēce 1722 eksulanća z Morawy a Čech založili w Hornjej Łužicy na knjejstwje Zinzendorfa Ochranow (Herrnhut), njeby sej ničtō myslil, zo za džesač lět z tuteho města wuńdže mision mjez pohanami, kotryž nabudže swētowego wuznama. Hač do tuteho časa njebēchu ewangeliske cyrkwe na tutym polu ničo skutkowali.

Woni bēchu mnohu pŕiležnosć k služ-

bje zapasli, jako bēchu so jenož džētu w domiznje wēnowali. Bratrowska jednota, kotraž je cyrkej českeho pochada a bu w swojej domiznje potlōčowana, ale w lēce 1727 w Ochranowje wobnowjena, ma tu swētowe pŕenistwo. Jako pŕēnja z ewangeliskich cyrkwjow je sej wona wuwēdomila, zo słuša tež misionowanje do jeje pōslanja. Knjez Jēzus je tola pŕajił: „Dziće do wšeho swēta a pŕēdujēce ewangelij wšemu stworjenju!“ (Mark 16,15)

Nastork k misioniskemu džētu wuńdže z Kopenhagena, hdžež so Zinzendorf wobdželi na krōnowanju svojego dalokého pŕiwuzneho, krala Christiana VI. Tam zetka so z ludžimi z cyleho swēta. Bēchu tam tež čorni njewōlnicy z kupy swj. Tomaša, kotřiž rozprawjachu jemu, w kajkich wumēnjenjach a bēdných pomērach su woni živi. Tu začuwachu Zinzendorf a jeho pŕewodnicy — bēchu to eksulanća z Morawy — wulku žadosć, tutym njezbožnym pomhač.

A tak sčele Ochranowska wosada po njedōlnich pŕihotach 21. awgusta lēta 1732 pŕēnjeju dweju misionarow do Karibiskeje kōńčiny na kupu swj. Tomaša (džensa ameriska kolonija mjez Wulkimi a Małymi Antilemi), zo byštaj tam donjesloj ewangelij Knjeza Jēzu Chrysta.

Hnydom w pŕichodnym lēce woteńdžechu z Ochranowa dalši Morawjenjo na kupu Grōnland, 1734 k Lapjanam, na St. Croix, 1735 k Indianam w džensnišich Zjednočēnych statach (USA), atd.

Jako Zinzendorf w lēce 1760 zemrē, bě bratrowske misionstwo hižo we wosom krajach, mēješe 13 srjedžiščow, 66 misionarow a nēkak 3 000 wukŕčēnych bywšich pohanow, a dale hišće 7 000 pŕihotowaných čōnow. A njeprēstajnje tute džēlo rosčeše!

Tu dyrbi so zwuraznić, zo bēchu pŕeni misionarow pŕosći, njewučeni ludžo. Woni džēchu do njeznatých krajow bjez nēkajkeho pŕihotowanja a bjez prawa na wumēnjenje. Woni dyrbjachu za sebje so starač na podobne wašnje, kaž je to činił japoštoł Pawol, woni wukonjowachu rjemjesła. Bōh Knjez je jich džēlo žohnował.

Mjez nimi bēchu mnozy Łužiscy Serbja, kaž je nam to pŕed lētami wukłado-
wał profesor dr. Ota Wičaz, kotryž je wo tym slēdžil a tež napisal wotpowēdne studije.

Ochranowscy bēchu z tym wšēm do-

pokazali, zo njeje pŕed Božim wobličom rozdžela mjez narodami abo w barbje kože. Wšitcy wēriwi do Jēzu Chrysta su runi, su bratŕa a sotry.

To bēše tež hlōwna pŕičina za to, zo mnozy Serbja, kotřiž bēchu tehdom telko potlōčowani, rady do Ochranowa chodžachu. Ochranow mēješe wulki wliw na serbske narodne sebjewēdomje. Hdyž njeby sakske knjezerstwo tak twjerdže tute wopyty zakazało, što wē, kajke by dalše wuwice nabožneho žiwjenja w Serbach bylo! Snadž by cyła Łužica byla ochranowska, dokelž bēchu so tola na někotrych mēstnách hižo wutworili wosebite skupiny ochranowskeho typu a w Małym Wjelkowje pola Budyšina bēše so za Serbow založila wosada.

Džensa wobsteji Bratrowska jednota ze 17 cyrkwiskich pŕowincow na cylum swēce. Nimo wusyłanja ewangelija wēnuje so Jednota tež socialnemu džētu a tež w šulstwje ma wuspēchi. Na někotrych mēstnách ma tež chorownje. Po ličbje ma nēkak poł miliona čōnow, po wjetšinje njebēlych, a wulki kruh pŕečelow, kiž podpēruje jich džēlo.

Słuša so tež, zo tu pŕispopmnimy, zo je Jednota na někotrych mēstnách swoje misioniske zarjadowanja drugej mēstnej cyrkwi pŕepodała, zo njeby so služba pačila a zo by so lēpše služilo ewangeliju! Tak je so na pŕikład stało na Grōnlandze a w Awstralskej. To je dobra pokazka ekumenizma w praksy, z dobom motiw, na kotryž so hač do našeho časa a runje w našim času wulka wažnosć kładže. Mir. Hlōušek

Prócowanje wo zwjazowacu cyrkwisku zhromadnosć

Mjezyrozprawa za synodu Zwjazka w Ochranowje

Jako so konc januara w Ochranowje synoda Zwjazka ewangeliskich cyrkwjow w Němskej demokratiskej republice schadžowaše, rozprawješe stary a nowy pŕedsyda Konferency cyrkwiskich wjednistwow w NDR, biskop dr. Werner Krusche, wo stawje pŕocowanjow wo zwjazowacu federatiwnu (zwjazkowu) zhromadnosć ewangeliskich cyrkwjow. Synoda Berlinsko-braniborskeje cyrkwe njebě džē, kaž hižo rozprawjachmy, schodženkowemu planej dosahacu wjetšinu dała a tak procesej zastač dała — planowane wosebite schadžowanje sy-

Pŕed jutrami je Cichi pjatk čerpjenja! Stare narowne křiže na starym kērchowje w Njeswačidle nas na to dopominaja!

*Tež tutón križ steji na samsnym kěrcho-
wje a wjedže naše mysle přez Čichi
pjtak k dobyćerskim jutram!*

nody Ewangelskich cyrkwjow unije (EKU) w NDR, kotrež dyrbyje tež wo tutym planje wothłosować, so tohodla scyła njewotmě. Biskop Krusche rjekny po słowje:

Zwjazkowa synoda w Güstrowje je z wulkej wjetšinu Zhromadnemu wobzamknjenju ke krok-po-kroku-zwoprawdženju zwjazowaceje zwjazkoweje zhromadnosće ewangelskich cyrkwjow w NDR swoje přihłosowanje wuprajiła a cyrkwinski zakon k změnenju porjada dotalnego Zwjazka wobzamknyła.

Generalna synoda Zjednoćenje ewangelsko-lutherskeje cyrkwyje w NDR (VELK-DDR) a synody sydow krajnych cyrkwjow su wotpowědne wobzamknjenje z trěbnymi wjetšinami wobzamknyli. Při tym su někotre z nich wěste wočakowanja wuprajili, kak ma puć dale hić, bjez toho zo bychu tute wočakowanja formu wuměnjenjow měli.

W synodze Berlinsko-braniborskeje cyrkwyje njedosta Zhromadne wobzamknjenje trěbnu kwalifikowanu wjetšinu. Na to so za započatk decembra planowane wosebite schadźowanje synody Ewangelskeje cyrkwyje unije – wobłuk NDR – wotstorči.

Je z tym puć k nowej postawje našeho zhromadźenstwa ke koncej?

Dyrbimy znowa započec?

Přeslapanje a bjezlóštnosć so rozšěrjatej – to je zrozumliwe.

Předsydstwo je na wosebitym posedženju dnja 24. nowembra wo situaciji wuradžowało a w lisće na cyrkwinske wjednistwo Ewangelskeje cyrkwyje w Berlin-Braniborskej a na sobustawy Konferency cyrkwinskih wjednistwow na strach za dowěru mjez sobu pokazało, kotryž leži w tutej situaciji. Tuta dowěra mjez sobu je wohrožena.

Nic w rozsudze synody samym leži tutón strach, ale w fakće, zo njepočahuje so rozsud Berlinsko-braniborskeje synody jasnje na woprawdžity staw diskusijnego a dželoweho procesa.

Předsydstwo je tohodla Ewangelsku cyrkwyje w Berlinje-Braniborskej prosyło,

swoje z wulkej jednomyslnosću wobzamknjene rozjasnjenje konkretizować, „zo chce wona we wobłuku Zwjazka Ewangelskich cyrkwjow w NDR wšitke možnosće wužić, kotrež so skića, hižo wobstajacu zhromadnosć dale pohłubšić a spěchować.“

Předsydstwo nastorči zdobom zhromadne wuradžowanje wodźacych gremijow EKU, VELK a Zwjazka. Tute su na zhromadnym wurjadnym posedženju, dnja 10. decembra, jednomyslnje zwuraznili, „zo maja so přócowanja wo wuše zhromadźenstwo pokročować.“ Wone su wutworili dželowu skupinu, kotraž ma wo dalšich krokach přemyslować. Woňa budže po tutej synodze započec džělać. Najprjedy maja so při tym wjesć rozmotwy z Ewangelskeje cyrkwyje w Berlinje-Braniborskej. Tu je wutrajnosć trěbna. Na wuslědki dyrbimy čakać.

Zwjazk Ewangelskich cyrkwjow je po wuprajenjach zakladnych artiklow swojeho porjada na stajne přescěhnenje swojeje nětčišje woprawdžitosće napoloženy. Zadomjenje w tučasnej postawje by stało napřečo zaměrej a nadawkeje Zwjazka. Stejowostaće přócowanjow wo pohłubšnje nam mjez cyrkwjemi darjeneje zhromadnosće by nas wróćo čisnylo na započatki Zwjazka. To nihtó nochce.

To pak rěka, zo dyrbimy w tuchwilnym času zastaća a wobmyslenja pódlaso-byće organow a zarjadowanjow samsneje abo podobneje funkcije na cyłocyrkwinskej ploninje (synody, wjednistwa, zarjady) tak přemyslenje zarjadować, zo dže so telko kroćeli kaž možno jedyn druhemu napřečo a zo so přez roztrěskanje přisušnosćow njezaplećemy stajnje do čas rubjaceje samozaběry. To nihtó nochce.

Potom dyrbimy pak so přez konkretne wotrěčnja a zrěčenja před tym škitać, zo nas institucije ze swojim čišćom na puć přinjesu, kotryž poprawom nihtó hić nochce. Institucije rostu, ale zwjetša njerostu wone hromadže, hdyž njezwjędže je rozsudne chcyće hromadže! ena

Naše nowiny a časopisy před 100 lětami

Z Budestec. Jako tuhdy zańdženy čichi pjatk dopodnja před započatkom němskeje Božej služby šulske džěci zwonjachu, sta so to njezbožo, zo so naš wulki zwon rozpuknj. Naše zwony su, z wuzaćom trěćeho, přez 500 lět dolho ze swojimi krasnymi zynkami njeličomne tysacy swěrných a nutrných kemšerjow do našeho rjaneho Božeho domu přeprošowali, jako chcychu prajić: „Pojće, wšitko je hotowe.“ Tohorunja tysacam a zaso tysacam čestnym nawoženjam a njewjestam wjesoly chod k swjatemu wołtarjej porjenšile a wulku, jara wulku sylu našich wosadnych k poslednjemu čichemu wotpočinkej přewodžale.

Přez njeluby podawk je nětko harmoniskeho zynka dla nuzne, zo dyrbja so wšitke štyri zwony přećeć dać, štož je so tež hižo wot cyrkwinskih a wjesnych předstejerjow wobzamklo.

Při tutej składnosći je so kedźbliwosć našich wosadnych tež na naš cyrkwinski turm wobročila. Jeho niskosć je powšitkownu njespodobnosć mjez přećelemi našeho Božeho doma wubudžila.

Tajka wulka wjeleludna wosada, kaž Budestecy, dyrbjała na kóždy pad cyrkej z wysokim, do kraja daloko hladacym tórmom wobsedjeć. Jeli by so komitej załožil, bychu so wěsće mnozy darniwi ludžo namakali, kotřiž bychu z wjeselosću swoju šerpatku za tutón nadobny

wotpohlad woprowali. A w tuchwilu je runje k tomu najkmaňši čas. Kryw turma je tak spadany a džěrawy, zo so porjedženja skoro wjacy zminyć njemóže. Počina pak so raz tam twarić a ponowjeć, da njech so to na hódne wašnje čini a so njech při tym turm hnydom powyš. Serbske Nowiny, 15. apryl 1882

Budyska serbska Bjesada swjećeše 13. februara w Lauec hotelu swój 32. załoženski swjedženj z pyšnym balom a swjatočnej hosćinu. Bal wotewri so po małym koncerće na znate wašnje ze „serbskej meju“ a rejowaše so tež trójce „serbska reja“. Při hosćinje wunjese so wjele zahoritych slawow a spěwachu so 3 blidowe spěwy, za tu skladnosć wot k. wyšš. wuč. Wjele-Radyserba zbasnjene: „Bjesadžina zahrodka“; „Sto tu mamy“ a „Strowje towarškam“.

Naš serbski krajjan k. knihar Pjeh w Lipsku, wudawa pola Brockhause tam wot zańdženeho lěta sem kwartalnik: „Anzeiger für slavische Literatur“. Hač dotal wudate štyri čisla pomjenuja najnowiše knihi ze wšěch słowjanskich narěčow, kaž tež němske, kiž maju słowjanski předmjet. Tež najnowiše spisy z našeje serbskeje literatury njejsu za byte, ale namakamy tam naš Časopis Maćicy Serbskeje, Jenčowe Delnjołužiske pismowstwo, Bartowu činohru „Na Hrodzišću“, najnowši wudawk serbskeje biblije a limišowe podeńdženja serbskeje biblije zapisane.

z. D.
Lužica, apryl 1882

Hodzijske farske miniatury Magister Christian August Kubasch

Wón narodži so 22. julija lěta 1769 w Tschirna pola Lubanja a zemrě 17. januara lěta 1835 w Hodžiju.

Křesćan Awgust Kubaš bě syn fararja, kotryž běše pozdžišo z fararjom při cyrkwi swj. Michała w Budyšinje.

Po swojim studiju we Wittenbergu běše Kubaš najprjedy domjacy wučer we Wjelečinje.

Na njeđzeli Lätare 1794 přewza wón farske městno we Hornim Wujědzje, kotrež bě so před tym wuprózdniło.

Wusud wo nim je jednomyslny: Wón bě muž, kotryž něšto wo twarjenju rozumješe a kotryž rady twarješe! Za to měješe w swojim hamtskim času we Wujědzje kaž tež w Hodžiju mnoho možnosćow. Wujězdžanska cyrkej je hišće džensa architektoniska drohoćinka w našej krajinjje, jeje přiwuznistwo z cyrkwu w Lohmenje w Sakskej Šwicy je jasnje spoznać. W lěće 1801 je so wona „na jeho nastork a pod jeho sobuskutkowanjom“ natwarila.

Wón běše pak tež bitny muž – wadžeše so rady! Jako bě hišće z fararjom we Wujědzje, buchu wšelake wsy z wosadneho zwjazka Hodžijskeje wosady wufarowane. Wot Wulkeho Wosyka měješe so jenož „Lužiski“ džěl do Wujězda zafarować. Wón pak docpě, zo dosta cyłu wjes!

W hodownych dnjach lěta 1816 zemrěštaj w Hodžiju farar Clauß kaž tež diakonus Schlitzig. Wosada dyrbi wobě městnje znowa wobsadzić. Dokelž su cyrkwinske twarjenja twarsce jara špatne, rozsudja so zamołwić we wosadze, fararja pyća, kotryž nima jenož za twarjenje trěbny elan, ale tež za to wotpowědne zrozumjenje a praktiski zmysl.

Njeje tuž džiwa, zo wobročić so na Wujězdžanskeho fararja Kubaša! W awgusće lěta 1817 stanje so Křesćan Awgust Kubaš z fararjom w Hodžiju. Za městno diakona wzachu fararja, kotryž poha-

džeše z wosady, Jana Rjedu z Chanec, kotryž bě dotal z fararjom w Smělnje pola Biskopie.

Hnydom po nastupje farstwa započnu so jednanja dla twara noweje fary w Hodžiju. Stare twarjenje bě z lěta 1604 a so takle popisuje: wulke, zastarske a w štyrjročku twarjene, z dworom wuhotowane. Dale ma wulku ličbu małych stwow a komorkow a pokrytu nadtřeču w druhim poschodze won na dwór. Dale so praji, zo měješe stara fara w chěži wobrazy fararjow a zapis: abalienatio huius villae 1569 – restitutio 1589 („předaty bu tutón dom w lěće 1569 – zaso dobyty 1589“).

Pola fararja Kubaša běchu praktiske dary zwjazane z dobrým čucom za rjanosć. Za faru da wot tehdom najlěpšeho twarskeho mištra našeho kraja, knježerstwoweho twarskeho radu Thormeyera z Drježdźan, twarske rysowanki zhotowić. Wuslědk je džensa hišće widźec – Hodžijska fara.

Tež znutřkowne wutwarjenje je wulkomyslnje a tola jednore, proste, hdyž je so tež přez pozdžiše přetwary mnoho skepsalo.

G. F. Thormeyer je tež załožk města Biskopie stworił, po tym zo bě so město 1813 wotpalilo. Wone bu po jeho planach zaso natwarjene.)

W lěće 1821 je wšo hotowe a bě 3200 tolerjow plaćilo. Nowa fara bě po ličbje rumow a po wulkosći wo třecinu mjeńša hač stara. Tuta pak bě tež hródze wopřijala. Wone běchu nětko wot bydlenškeho twara džělene.

Fara je džensa nimo cyrkwy najwuznamniši twar we wsy, kiž steji pod škitom pomnikow.

Jako přichodne čakaše na njeho cyrkej. Wón sam bě přišoł z rjaneje, nowotwarjeneje cyrkwy do Hodžija a tu nadeńže drje česćehodny, ale dospołnje zatwarjeny, čěmny a mazany boži dom. 18 ryčerskich kubłow wosady běchu lětstotki doho měli předpawo, zo smědžachu so jich wobsedźerjo znutřka cyrkwy pohrjebać dać. K tomu přińdžech „modlerske komorki“, kotraž bě sej kože knjejtowo natwarilo a zwjetša z wosebitymi durjemi wotowalo! Tak bě so cyrkej stała twar, kotryž runaše so bole muzejej hač cyrkwi. Narowne kamjenje, tarče mortwych, chorhoje, rodowe wopony a podobne cyrkej stajnje bóle zastajachu.

Kubaš da najprjedy stary porjad zběhnyć, zo mějachu kublerske a stawske knjejtwa předprawo pohrjeba w cyrkwi. Potom da wšě narowne kamjenje skláš a ze zadnjeje stronu, kotraž bě zwjetša hładka, jako podłohu do cyrkwy zatwaric. (Přez to so hač do lěta 1892 30 starych, drohotnych narownych kamjeni zdžerža, dokelž ležeše jich prawa strana w pěsku.) Tamne dopomnjenki na stare zemjanske rody da won na cyrkwinsku hlubju znosyć, dalokož njeběchu tute swojby hižo we wosadze zastupjene. Pozdžišo skoržachu tučasni wobsedźerjo wotpowědných kubłow přeciwo Kubašej, měnjo, zo su předprawa a dopomnjenki přez změnu wobsydstwa tež jich wobsydstwo.

Farar Kubaš je znutřkowne cyrkwy dał k wěstej jasnosći zwjesć, je cyrkej znowa wumolował a tež přidatnu hlubju we woltarnišću zatwaric dał.

Při přelamanju murjow we woltarnišću namakachu rjemjeslnicy wone stare ornamenty z romaniskeho časa, kotraž dowjezechu so pozdžišo do Drježdźanskeho muzeja za ludowe wuměłstwo, hdžež so wone při bombardowanju w lěće 1945 sobu zničichu.

W lěće 1823 kupi so nowy, třeci zwón.

Wón lije so pola lijerja zwonow Gruhla w Małym Wjelkowje. Tutón zwón bě jenički, kotryž so přez poslednju wojnu we wěži zdžerža. Hodžijska wěža bě měša hač do lěta 1580 šěsć zwonow, potom jenož dwaj hač do lěta 1823 a přez Kubaša nětko zaso tři.

W naslědných lětach je farar Kubaš dał na wšitkich polach, kiž słušachu cyrkwi, a na druhich cyrkwinskih ležownosćach, měžniki nastajeć, dokelž bě tohodla stajnje došlo k zwadam z najenkami. Tež da, zo by měl lóše hospodarjenje cyrkwinskih polow, přez Dołhu wodu kamjentny most natwaric (wón so bjezmyslnje 1945 wot Volkssturmu zničil).

Jónu křići so jemu možnosć, susodne kublo kupic. Wón rozdželi je do dweju dželow, předa tutej zaso a zdžerža sej mjez nimaj šlebjerdu kraja. Tuta je džensniši zajězd do fary, kotryž so pozdžišo hišće jónu rozšeri.

Wulka zwada nasto pod fararjom Kubašom dla wěže Hodžijskeje cyrkwy. Wona bě jara dodžeržana a nowotwar by był jara drohi.

We wosadze wutworištej so dvě stronje: jedna steješe na stronje kublerja Heringa, kotryž zastupowaše zajimy bohatych ryčerkublerjow, a druha na stronje fararja, kotryž chcyše wěžu z kamjenjemi po planach Thormeyera twaric.

Kónc zwady bě, zo natwari so drjewjana wěža a zo so farar Kubaš mučny wotwadženja dospołnje twarjenja wzda. Kublerjo běchu jemu samo wumjetowali, zo wobchadza njeprawje z pjenjzami.

Zajimawe je snadž hišće, zo je naspomnjene drjewjane wuhotowanje wěže runje 50 lět trało a zo je naš wótčinc dr. Imiš w lěće 1882 dał wěžu zaso tak natwaric, kaž bě to Thormeyer a z nim farar Kubaš předwidžal!

Farar Kubaš zemře 17. januara lěta 1835 na jedneje wopuchlinje a na zaprajenje čuwow, 65 lět stary. Wón měješe nimo džowki, kotraž ze 16 lětami zemře, syna, kotryž bu tež bohosłowc a kotryž bě naposledk wikar pola swojeho nana. Ale po smjerći nana njewuzwoli jeho Hodžijska wosada ani za fararja ani za diakona, a tuž wopuści wón swoje powołanje a sta so w Hodžiju z ratarjom. Tež tutón rozsud dawa nam myslit wo podawkach w Kubašec swojbye a we wosadze, wo kotrychž mamy jenož hišće słabe zdaće! K. Pietsch

POWĚŠĆE

Ochranow: Magdeburgski krajny biskop dr. dr. Werner Krusche wuzwoli so znowa za předsydu Konferency ewangelskich cyrkwinskih wjednistwow w NDR. Wón je pak prajic dał, zo budže tute zastojnstwo jenož hač do kónca swojeho 65. lěta wukonjeć, hač do nowembra 1982. Přeni raz bě so krajny biskop Ewangelskeje cyrkwy cyrkwinskeje provincy Sakska w septemburu 1981 w Güstrowje za předsydu wuzwolił, hdžež měješe so naslědnik za biskopa Schönherra wuzwolic, kiž bě na wuměnk šoł. Synoda je tež swój prezidij woliła a tych sobustawow, kotřiž jako synodalogo słušeja ke Konferency cyrkwinskih wjednistwow.

Drježdźany: Nyšporej, kotryž so kože lěto dnja 13. februara w Křižnej cyrkwi k wopomnjeću woporow žadlaweho angloameriskeho bombardowanja 1945 wotměwa, přizamkny so lětsa „forum měr“. Wón bě wot 4 000–5 000 zwjetša młodych ludźi wopytany.

Forumej přizamkny so 21.45 hodž., jako kaž každe lěto wšě zwony k wo-

pomnjeću započatka nadpada zwonjachu, ekumeniske modljenje wo měr.

Po tym džěchu někotre skupiny wobdžělnikow čicho k rozpadankam cyrkwy. Našeje lubeje knjenje a položichu tam kwětki a zaswěćichu swěćki. ena

Konstanz: Razim je „najwjetši nje-přećel demokratije“ a „problem čisto jedyn w socialnje tak podwuwitým kraju kaj su to USA“. To praji, kaž rozprawa epd, čorny baptistski farar dr. Ralph Alberrath z Atlanta w USA-staće Georgia před krótkim w Konstanzu (ZRN), hdžež džeržeše wón přednošk před studentskej wosadu.

Mjez druhim praji wón tež, zo njeje so mordarjam Martin Luther Kinga poradžilo, „ze sonjacym tež jeho sön moric“ – sön wo runoprawosći wšěch čłowjekow. ena

Washington: Wodžace wosobiny (protestantskeje) Narodneje rady cyrkwow w USA kaž tež romsko-katolskeje a Metodistskeje cyrkwy su ameriske knježerstwo namotwili, nic hižo dlje režim Pol Pota jako reprezentanta Kampucheye w UNO připóznawać. We wotewrjenym lišce zwuraznja wona, zo hači tute podpěranje Pol Pota přez USA pospyty nowonatwara něćišeho knježerstwa w Phnom Penhu a zo USA přez to čěrpjenja kampuchanskeho ludu podlěšeja. – Wšelake cyrkwinske organizacije wobdžěleja so na wuwicowych programach w Kampuchej, mjez nimi Narodna rada cyrkwow w USA, Ekumeniska rada cyrkwow a Lutherski swětowy zwjazk w Genfje. ena

SERBSKE BOŽE SŁUŽBY

apryl 1982

4. 4. – bołmončka

Budyšin-Michałska: 9.00 hodž. kemše (Albert)

Budestecy: 14.00 hodž. kemše (G. Lazar)

9. 4. – Čichi pjatk

Rakecy: 9.00 hodž. kemše z božim wotkazanjom (G. Lazar)

Njeswačidlo: 10.00 kemše z božim wotkazanjom (Feustel)

Budyšin-Michałska: 14.00 hodž. kemše z božim wotkazanjom (Albert)

12. 4. – 2. džen jutrow

Huska: 10.00 hodž. kemše (Wirth)

Buceky: 9.00 kemše (G. Lazar)

18. 4. – 1. njedžela po jutrach

Poršicy: 8.30 hodž. kemše z božim wotkazanjom (Wirth)

Budyšink: 10.00 hodž. kemše z božim wotkazanjom (Wirth)

25. 4. – 2. njedžela po jutrach

Bart: 8.30 hodž. kemše (G. Lazar)

Minakał: 9.00 hodž. kemše (Feustel)

Hrodzišćo: 10.00 hodž. kemše (G. Lazar)

Hodžij: 10.00 hodž. kemše z božim wotkazanjom (Wirth)

2. 5. – 3. nedžela po jutrach

Budyšin-Michałska: 9.00 hodž. kemše (Albert)

Budestecy: 14.00 hodž. kemše z božim wotkazanjom (G. Lazar)

Pomhaj Boh, časopis ewangelskich Serbow. – Wuchadza jonkróc za měsac z licencu č. 417 Nowinarskeho zarjada pola předsydy Ministerskeje rady NDR. – Rjaduje Konwent serbskich ewangelskich duchownych. – Hłowny zamotwity redaktor: Farar Cyril Pjeh, 8400 Riesa 11, Windmühlenstraße 17, tel. 72 83. Ekspedycja: Farar G. Lazar, 8601 Buceky (Hochkirch, Kirchweg 3). Přinoški a dary na konto Sorbische evangelische Superintendentur Bautzen Sp. Bautzen 4962-30-1101 – Ludowe nakładnistwo Domowina Budyšin. – Index-Nummer 32921 – Čiśc: Nowa Doba, čišćernja Domowiny w Budyšinje (III-4-9-209)